

ТВОРЧЕСКОТО МИСЛЕНЕ И ИНТЕЛЕКТА ПРИ ДЕЦАТА

Кремена Стефанова Георгиева

ДГ „Пролет“, село Тънково, община Несебър

CREATIVE THINKING AND INTELLECT IN CHILDREN

Kremena Stefanova Georgieva

Kindergarten "Spring", Tankovo village, Nessebar municipality

Abstract: *Creative thinking is characterized by a number of features, mainly related to the personality of the creator. One of the essential features of creative thinking is intuition. It is a relative and dynamic structure of the cognitive properties of the personality. Here we will consider children's creative thinking and intellect.*

Keywords: *creative thinking, intellect, children.*

Творческото мислене се характеризира с редица особености, които според Г. Пиръв се отнасят главно до личността на твореца. Пиръв посочва подобни на американските изследователи особености на творческото мислене: оригиналност в протичането на мисълта, плановост на мисленето, повишена активност, висококачествена мотивировка. Един от съществените белези на творческото мислене е интуицията.

Интелектът е относителна и динамична структура на познавателните свойства на личността, формиращи се и проявяващи се в дейност, обусловена от културно-историческите условия и осигуряваща адекватно взаимодействие на човека със заобикалящата го действителност и нейно преобразуване; общо интегрално свойство на човешката познавателна дейност, насочена към решаване на задачи, способност на личността дълбоко и точно да отразява предмети и явления в техните съществени връзки и закономерности. Интелектът е система от жизнени и активни операции от ориентировки към съществените условия за решаване на задачи. Известни различия в интелекта се обуславят от условията, времето, начина и мястото на живот. Интелектът е многофакторно обусловен, макар, че възниква и се развива главно в процеса на общественно-трудовата дейност при хората. Той е душевна способност, получен от човека в деня на зачеването му от неговите родители по пътя на биологичната и космическата наследственост. Б. Г. Ананиев (Ананиев, Б. Г.1975) предпочита понятието интелигентност, което определя като многостепенна организация на познавателните сили, обхващащи психофизиологически процеси, свойства и състояние на личността. Според П. Александров (Александров, П. 1990), между понятията интелект и интелигентност не съществува разлика, защото те имат едно и също съдържание, един и същ обем от този нюанс, че когато става дума за интелигентност, винаги се мисли в някаква степен за развитие на интелекта, може би и за качеството на личността, което отразява, както общите, така и специалните потребности. Различието е повече условно и терминологично, отколкото съдържателно. Г. Пиръв (Пиръв, Г.1979) подчертава, че между понятията интелект и интелигентност може да се направи разграничаване. Авторът споделя становището, че първото има по-сложна структура, която обхваща не

само познавателни процеси и свойства, но и някои по общи особености на личността, свързани с фантазията и емоционално-волевата сфера, а второто е по-тясно понятие и се отнася само до познавателната дейност. Тенденцията за разглеждане на интелекта като способност за учене е твърде разпространена, много автори са работили по това: Ж. Стюард, Ж. Дункансон, В. Богословски и др., но за много от съвременните изследователи интелекта и ученето не са еднозначни. Определението на интелекта като способност за адаптация е едно от най-разпространените. К. Клапард и В. Щерн (Щерн, В. 1926) разглеждат понятието като способност за преодоляване на трудности в нови ситуации, а Д. Уекслър – като обща способност на личността, която се проявява в целенасоченост, експедитивност, рационално мислене и приспособяване на средата към своите възможности. Ж. Пиаже придава по-широко значение (Пиаже, Ж. 1963). На основата на интелекта функционира и творческото мислене на човека. Творческото мислене и дейност е висше ниво на познанието. То не може да се осъществи без предварително натрупани знания. Творчеството е свързано, както с интелигентността, така и с други фактори. На първо място са уменията за творческо мислене - способността да се виждат нещата по нов начин, да се разпознават отношения и да се правят нови връзки. Вторият фактор е вътрешната мотивация, т. е. способността да се работи върху нещо просто заради радостта от самата работа, а не за някакви външни награди. И на трето място идват експертните познания, или способността методично да се прилага богата и добре организирана система от знания. Тези когнитивни характеристики са тясно свързани с определени личностни качества, необходими при творчеството. Творческото мислене се смята за особено необходимо за живота в съвременното общество, чиято основна характеристика е промяната. Творческото мислене е важен период в развитието на човека. Дефицитът на творческо мислене се отпечатва в поведението на възрастния човек или като неизживяна емоционалност, или като компенсирани действия, някои от които могат да се окажат вредни за другите. Ние не знаем какъв ще бъде светът утре, откритията остаряват още с раждането си, условията на труд и технологиите непрекъснато се променят, животът на все повече хора е мобилен. В такива условия успешна реализация и лично щастие ще постигнат хората, способни да живеят и работят в променяща се среда, която изисква гъвкави действия и творческо мислене. Такива хора ще допринесат за развитието на обществото като цяло. През последните години творчеството и творческото мислене се превърна в образователен приоритет и е фиксирано като цел в националните програми на много държави. Заедно с това, като една от първостепенните задачи на педагогиката, се утвърди необходимостта от ефективни методи за стимулиране на творческото мислене. Децата развиват специфични форми на волево внимание, на възприятието, на мисленето. Развиват се въображението и образната памет. За привличане и задържане на детското внимание имат значение емоционално действащите обекти и явления. Развива се словесно-логическата смислова памет. Въображението на децата се развива бързо и най-ярко се изразява в творческите игри. Децата са изключително чувствителни, лесно възбудими и емоционално неустойчиви. Творческите игри, в които те участват имат правила, спазването на които изисква волеви усилия.

Децата обичат предизвикателствата. Непринудено, под формата на игра, те научават много нови, интересни и важни неща за света и за хората. Децата играят с радост и любов. Вдъхвайки живот на предметите, общувайки с другите в играта, те проявяват творчество. В играта децата творят, моделират и формират различни страни на обкръжаващия свят. Необходимостта от целенасочена и системна работа за развитие на творческите възможности се налага с особена острота през онези периоди от живота, когато са налице достатъчна пластичност и динамичност.

Литература

- [1] Велева, А. Педагогика на творчеството, Печатна база при РУ „А. Кънчев”, (2012).
- [2] Виготски, Л. С. Въображение и творчество на детето, София, (1982).
- [3] Делчева, Т. Детско конструктивно творчество, София, (1985).
- [4] Десев, Л. Психология на творчеството, София, (2011).
- [5] Пиръов, Г., Детство и творчество, София, (1981).
- [6] Пиръов, Г. Психология на творчеството, София, (1981).

За контакт с автора:

Кремена Георгиева

cdg_prolet_tankovo@abv.bg